

D ô v o d y :

Zmätočnej sťažnosti, ktorá uplatňuje dôvod zmätočnosti podľa § 385, čís. 1 a) tr. p., neľze priznať oprávnenie.

Zo skutkových zistení nižších súdov plynie, že obžalovaný ako miestne príslušný duchovný (ako rímskokatolícky farár v N.) mohol spoluúčinkovať pri uzavretí sňatku Jozefa A. a Marie B.; len preto, ponevác rímskokatolícky kostol v M., v ktorom obžalovaný ich sosobášil, nepatrí do jeho farnosti, ale do obvodu t-skej rímskokatolíckej farnosti, potreboval k tomu, aby ich mohol v tom kostole sosobásiť, splnomocnenia daného rímskokatolíckym farárom v T.

Obžalovaný hájil sa, že takéto splnomocnenie obdržal prípisom pod č. 1. 9. Zmätočná sťažnosť namieta, že dotýčny prípis nie je splnomocnením v smysle zákona, lebo nebol adresovaný na osobu obžalovaného, ale na farský úrad, ktorý zastáva obžalovaný, a ďalej ponevác nebolo v ňom uvedené slovo »zmocňuje«, ale slovo »dovoľuje«, napokon, že nebolo uvedené, kto a k čomu zmocňuje.

Najvyšší súd nepotrebuje v tejto trestnej veci riešiť civilneprávnú otázku, či spomenutým prípisom bolo obžalovanému dané bezzávadné zmocnenie v smysle 2. odst. § 31 zák. čl. XXXI z r. 1894, lebo vôbec nespoznáva v tomto prípade takú trestnú nedbalosť obžalovaného, aká je predpokladom skutkovej povahy prečinu podľa § 257 tr. z.

Pre posúdenie tejto otázky považoval najvyšší súd dostatočným, že prípis podpísal administrátor rímskokatolíckej farnosti v T., tedy osoba oprávnená k predmetnému zmocneniu, a že ho aj opatril úradnou pečatľou toho farského úradu. Ďalej bolo v tom prípise uvedené, že Jozef A. môže byť na základe toho povolenia sosobášený v rímskokatolíckom kostele v M.

Pri tom padá na váhu, že zmätočná sťažnosť ani netvrdí, že by pisateľ predmetného prípisu nemal na mysli zmocnenie podľa 2. odst. § 31 manž. zák., alebo že by nemal na mysli ten úkon, ktorý vykonal v danom prípade obžalovaný. Zmätočná sťažnosť kladie váhu len na formu prípisu. Ponevác však zmätočná sťažnosť sama uznáva, že forma takého zmocnenia nie je zvláštne predpísaná, neľze obžalovanému pričítať trestnú nedbalosť, keď považoval obsah prípisu za zmocnenie v smysle 2. odst. § 31 manž. zák. Sprosťujúci rozsudok nie je tedy dotknutý zmätkom podľa § 385, čís. 1 a) tr. p. a preto bola bezzákladná zmätočná sťažnosť zamietnutá podľa 1. odst. § 36 por. nov.

Čís. 5805.

Hrubě zneuctívající projev podle § 11 zákona na ochr. rep. může se týkati činnosti presidenta republiky i z doby před jeho zvolením; ne-sejde na tom, zda projev nevybočil z mezí dovolené politické satiry v oné době, neboť urážka presidenta republiky má jiný obsah než obecná urážka na cti; nejdeť tu jen o osobní čest, nýbrž o obecnou vážnost, kterou má president republiky jako hlava státu.

(Rozh. ze dne 28. ledna 1937, Zm I 1371/36.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byli obžalovaní podle § 259, čís. 2 tr. ř. zproštěni obžaloby, a to A. pro přečin podle § 11, čís. 2 zák. na ochr. rep., a B. pro přečin podle § 5 tr. zák. a § 11, čís. 2 zák. na ochr. rep., zrušil osvobozující rozsudek a uznal oba obžalované vinnými tak, jak na ně bylo žalováno.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnosti státního zastupitelství dlužno přisvědčiti již, pokud proti osvobozujícímu rozsudku doličuje hmotněprávní zmatečnost podle § 281, čís. 9 a) tr. ř., a to jak ve směru objektivní, tak i subjektivní stránky zažalovaného přečinu.

Je vadným právním pojetím a výkladem zjištěného obrazu a slovního jeho doprovodu, míní-li nalézací soud, že ani obraz podle dohody obou obžalovaných koncem ledna 1936 v J. ve spolkové vývěsní skřínce SDP. veřejně vystavený, ani slova jeho textu nejsou projevem presidenta republiky hrubě zneuctívajícím a tudíž ubližujícím jemu na cti, a že by ho neuváděly ve veřejný posměch, a projevuje-li při tom nalézací soud přesvědčení, že v souzeném případě jde jen o karikaturu, nepřesahující rámec dovolené politické satiry.

Napadený rozsudek zde zřejmě vychází z předpokladu, že se jak obraz, tak i text vztahují výhradně na činnost Dr. Edvarda Beneše, dokud byl ještě ministrem zahraničí, a že tedy nemají vztah k jeho nynějšímu úřadu presidenta republiky; přehlíží však při tom, že hrubě zneuctívající projev ve smyslu § 11 zákona na ochranu republiky nemusí míti nutně vztah k jeho dočasnému úřadu, nýbrž, že se může týkati jeho osoby jako osoby soukromé anebo jeho činnosti v době, kdy ještě presidentem nebyl (srovn. rozh. čís. 2412 Sb. n. s.).

Nesejde proto na tom, zda vyobrazení a jeho slovní doprovod nevybočily z mezí dovolené politické satiry v době vydání dotčeného čísla satirických listů »D. I.«, kdy Dr. Edvard Beneš ještě presidentem nebyl, neboť situace se podstatně změnila okamžikem, kdy nastoupil svůj úřad presidentský, a tím se jeho osoba dostala pod záštitu § 11 zákona na ochranu republiky.

S tohoto hlediska posuzovacího nutno obraz i text pojímati a vykládati podle situace, která zde byla v době jejich veřejného vystavení, a rovněž jen s tohoto hlediska nutno posouditi jejich závadnost. Karikatura vůbec, jakožto projev skutečného malířského umění, a stejně i satira jako dílo literární, postihují-li svými šlehy určitou osobu veřejně činnou, resp. právě ve vztahu na tuto její veřejnou činnost a funkci, mohou vyvolati takové účinky, že jsou pak jimi dotčeny a ohroženy určité právní hodnoty, chráněné předpisem trestních zákonů; možno proto za dovolenou považovati jen takovou karikaturu a satiru, pokud oním projevem, ať literárním nebo malířským, není veřejně sesměšňována osoba, které kreslír (pisatel) použil za námět svého výtvoru, nebo pokud nejsou takto postiženy její osobní a mravní hodnoty, její základní lidské a povahové vlastnosti a takto napadena její čest a ohrožena její vážnost, jakož

i postavení, které ve veřejném životě zaujímá, zejména jde-li o význačnou funkci ve státě. Při tom sluší si obzvláště uvědomiti v případech, kde jde o projev namířený proti presidentu republiky, že čest presidenta republiky má zde poněkud jiný obsah, než u obecné urážky na cti. Nejde tu jen o čest osobní, nýbrž o všeobecné vědomí důležitosti, kterou má prezident republiky jako přední ústavní činitel a hlava státu.

Posuzuje-li se pozastavený projev s uvedených hledisek, nelze upříti oprávnění zmateční stížnosti, domáhající se podřadění jeho pod skutkovou podstatu § 11 zákona na ochranu republiky. Je-li totiž na obraze satirického časopisu »D. I.«, třebaže vydaného ještě v době před zvolením Dra Edvarda Beneše presidentem republiky, znázorněn Dr. Ed. Beneš jako objekt, na který přitažlivou svojí silou působí magnet Litvinovův, ne však magnet francouzského ministerského předsedy Laval, jemuž uniká, a je-li toto vyobrazení doprovázeno textem, poukazujícím na tuto »hříčku sil« mezi východem a západem, při níž »těžko se udrží ten, kdo nestojí pevně«, sluší spatřovati v takovém obrazovém i slovním zkreslení snah a úsilí Dr. Beneše jako ministra, řídícího zahraniční politiku, a v jeho veřejném vystavení v době, kdy již byl presidentem republiky, projev hrubě zneuctívající a sesměšňující presidenta republiky, byť i se vztahoval na dobu předcházející jeho zvolení, a zakládá proto tato činnost skutkovou podstatu přečinu podle § 11 zák. na ochr. rep. po objektivní stránce. Rozsudkový předpoklad, že list byl censurován v době, kdy bylo již nepochybné budoucí zvolení Dr. Beneše presidentem republiky a že úředník tiskové služby tiskopis propustil bez závady, nemůže nijak postihnouti právní posouzení trestného skutku po stránce objektivní v době spáchání zažalovaného činu. Dospěl-li pak nalézací soud též k názoru, že obraz byl obžalovanými úmyslně zvolen, a že oba, pominuvše řadu jiných, rovněž časových karikatur, zobrazených ve zmíněném čísle, znajíce podrobnosti obrazu a vědouce též, že tu jde o karikaturu Dra Edvarda Beneše, jednali v dohodě, dlužno dospěti též k závěru, že tato znalost obsahu a smyslu obrázku a textu, nezabránilší obžalovaným, aby přes to veřejně koncem ledna 1936 jej nevystavili ve vývěsní skřínce SDP., byla u obou provázena též úmyslem uvésti způsobem takovým Dra Edvarda Beneše, v době té již presidenta republiky, před diváky, resp. u čtenářů ve veřejný posměch a tímto hrubě zneuctívajícím projevem jemu jako presidentu republiky na cti ublížiti

Čís. 5806.

Shromáždění voličů podle § 4 zákona čís. 135/1867 ř. z. nepodléhá výkonu shromažďovací policie podle § 12 cit. zák., ale není vyloučeno z oné působnosti bezpečnostních orgánů, jež směřuje k ochraně osob a majetku a k ochraně veřejné bezpečnosti a pořádku; člen neuniformované civilní stráže bezpečnosti, vyslaný na schůzi za tímto účelem, požívá ochrany podle § 68 tr. zák.

Bylo-li promlčení přerušeno (§ 227 tr. zák.), může nová doba promlčecí započítati svůj běh teprve, byl-li obžalovaný osvobozen, nebo bylo-li trestní řízení proti němu zastaveno.

(Rozh. ze dne 28. ledna 1937, Zm I 1393/36.)